

РЕШЕНИЕ

№ 27790

гр. София, 19.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 27.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **11437** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл.145-178 АПК, вр. с чл. 84, ал. 3 от ЗУБ.

Образувано е по жалба на Ю. С., ЛНЧ [ЕГН], гражданка на Руската федерация, [дата на раждане] в [населено място], Р. федерация, действаща лично и като майка и законен представител на С. С., [дата на раждане], ЛНЧ [ЕГН], двете със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 1, кантора 1 и 2, чрез адв. Т. Л., срещу Решение № 17002 от 08.11.2023 г. на председателя на ДАБ при МС, с което им е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут, поради липса на предпоставките по чл.8 и чл. 9 и на основание чл. 75, ал.1, т. 2 и т. 4 от ЗУБ.

В жалбата са изложени доводи за незаконосъобразност на оспореното решение като постановено при допуснати съществени процесуални нарушения, неправилно приложение на закона и несъответствие с неговата цел. Жалбоподателите считат, че административният орган не е обсъдил всички факти и обстоятелства, релевантни за установяване на действителната фактическа обстановка. Твърди, че роднините им живеят в Б. – граничен град с У., където всеки ден има нападения с дронове, крилати ракети, снаряди и миномети. Градът бил обект на пълномащабно нахлуване с танкова и жива сила. Считат, че административният орган не е обсъдил актуалната обстановка в Руската федерация и поддържат, че ще бъдат изложени на реална опасност от тежки посегателства при евентуално връщане в страната на произход по смисъла на чл.9, ал.1 от ЗУБ. В жалбата се твърди, че по отношение на малолетната С. С. молбата за закрила е разгледана формално и без да бъде отчетен неговия най-висш интерес, доколкото съзнателният му живот е преминал в България, където са неговите

приятели и социална среда. Изложено то навеждало на нарушения на чл.35 от АПК и чл.75, ал.2 от ЗУБ. Претендира се отмяна на решението.

В писмена защита от 28.11.2024 г. се навеждат твърдения за приложение на чл.9, ал.8 от ЗУБ. На първо място, предвид тежката обстановка в [населено място]. На следващо място претендират случаят да бъде разгледан в светлината на чл.6а от ЗУБ с оглед на най-добрия интерес на детето С. С.. Поддържат, че детето е пристигнало в България на 5 години и няма роднини и среда в Руската федерация. Почти не говори руски език, но владее перфектно български език.

Ответникът – председателят на ДАБ при МС, чрез упълномощения процесуален представител юрк. Х. оспорва жалбата.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за основателност на жалбата.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите, възраженията и изразените становища на страните, прие за установено следното:

Не е спорно по делото, че Ю. С. е подала молба вх. № РД-09-4794 от 20.12.2022 г., регистрирана с рег. № УП-22003 от 21.12.2022 г. за предоставяне на международна закрила за себе си и малолетната ѝ дъщеря С. С., [дата на раждане] Попълнен е регистрационен лист рег. УП-22003 от 21.12.2022 г. и Евродадактилоскопна карта. В регистрационния лист кандидатката посочила, че майка ѝ О. М. К. е родена през 1956 г. в [населено място], Б. област, брат ѝ А. В. К. е [дата на раждане] в [населено място], Б. област, а дъщеря ѝ С. С. е родена в [населено място], М. област, Русия. Личните данни на кандидатите са установени въз основа на представени в оригинал национални паспорти.

На проведеното на 08.03.2023 г. интервю кандидатката Ю. С. заявила, че е пристигнала в България през 2018 г., легално, със самолет до Б., за да сключи брак с български гражданин С. С. Р., на 02.04.2018 г. Развели се на 01.07.2022 г. не поддържа връзка с бащата на детето си – руски гражданин, който не бил вписан и в акта за раждане на С.. Потвърдила, че е родена в [населено място], а от 1998 г. живее в [населено място], където придобила висше, юридическо образование. Работила по специалността си в [населено място], а в България работи като набира персонал за сезонна работа, като изучила българско трудово право. Не е имало проблеми поради религия, не членува в политическа партия, не е имала взаимоотношения с армията или полицията в Руската федерация. Единствените ѝ роднини в Русия били майка ѝ и брат ѝ, които живеели в [населено място]. Те ежедневно имали проблеми, защото постоянно гърмели бомби, вече били свикнали. Приложила интернет информация относно положението в [населено място]. Като конкретен повод за напускане на страната си на произход сочи това, че се е омъжила в България. Не желае да се завърне в Русия, защото се страхува за своя живот и този на детето си – „там вече няма град и няма летище“. Не можела да живее в друга част на Руската федерация, защото установяването било сложно – трябвало да имаш работа и квартира, а нейната адресна регистрация била в [населено място]. Нямала жилище в друг град на Русия. Не желае да се върне в Русия заради войната в У.. Устроили се в България, където било спокойно. Подавала молба за закрила, защото не можела да се прибере с детето в [населено място].

На 31.08.2023 г., в присъствието на родителя, социален работник и адвокат Т. Л., е проведено интервю със С. С.. Интервюто е проведено на български език. Детето

заявило, че помни, че се е преместило с майка си в България, защото тя закупила апартамент тук. В Русия посещавала детска градина, но майка ѝ искала да се преместят в България. Заявила, че в Русия останала баба ѝ- майка на майка ѝ, с която се чувала всеки ден по телефона и бабата плачела. В У. имала леля. Не познава и никога не е виждала на живо баща си. Не знае къде е баща ѝ. Не познава роднини по бащина линия. В Русия имала и вуйчо. В Русия денят ѝ преминавал по следния начин: събуждала си, ходела на детска градина, прибирала се вкъщи за кукли при баба и после си лягала. В България, ако е учебен ден, ставала, правила си закуска, тръгвала за училище, учила, прибирала се вкъщи, пишела домашни, гледала телевизия и си лягала. За нея се грижела майка ѝ. Имала много приятели в училището в [населено място] и в [населено място], където завършила пети клас. В България си прекарвала много добре, ежедневието било различно, ходела на плаж, излизала с приятели. Била добра ученичка. На училище е ходила само в България. Русия ѝ липсвала, но я било страх, също както се страхувала и баба ѝ, защото в града, в който живеела, постоянно падали бомби. Искала да стане адвокат или доктор. Ако трябвало да избира къде да живее, би избрала България. В Русия би ѝ било трудно, защото не е учила руски език, можела да го говори, но правела грешки. Не искала да се върне в Русия, защото там няма приятели и не може да посещава училище. Всеки ден се притеснявала за баба ѝ в Русия и за леля ѝ в У.. Искала да получи образование в България, да си намери работа и да живее тука. В Русия трябвало да започне всичко отначало.

Издадено е оспореното Решение №17002 от 08.11.2023 г. на председателя на ДАБ при МС, с което на кандидатите е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут, поради липса на предпоставките по чл.8 и чл. 9 и на основание чл. 75, ал.1, т. 2 и т. 4 от ЗУБ. След изложение на изтъкнатите от кандидатката Ю. С. по време на интервюто факти, конкретно, че в страната си по произход не е имала проблеми, свързани с етнос и религия, не заявява да е била политически ангажирана, нито заплашвана, а малолетното дете С. С. е заявило, че не желае да се завърне в страната си по произход, а че желае да живее в Република България, да си завърши образованието и да си намери работа, административният орган е приел, че за тях не са налице предпоставките за предоставяне на статут на бежанец по ЗУБ съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗУБ, тъй като изложените от мотиви не са правно релевантни за търсената закрила. Като конкретна причина да подаде молба за закрила е посочен разводът на Ю. С. от месец юли 2022 г., като избухналият конфликт между Р. федерация и У. бил удобен повод да се узакони престоят на кандидатите в Република България.

След като е достигнал до извод, че за чуждите гражданки не са налице предпоставки за получаване на статут на бежанец по чл.8, ал.1 от ЗУБ, административният орган е изложил мотиви, че спрямо тях липсват и такива за предоставяне на хуманитарен статут по чл. 9, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗУБ.

На база информацията за страната на произход, предоставена със Справки вх. № ЦУ-780/06.06.2023 г. и с вх. № ЦУ- 1239/21.08.2023 г. на Дирекция "Международна дейност" на ДАБ-МС административният орган е приел, че не се установяват и разширенията, дадени в тълкувателно решение на Съда на Европейските общности (СЕО) от 17 февруари 2009 г. по дело № С-465/07 и тълкувателно решение на Съда на Европейския съюз (СЕС) от 30.01.2014 г. по дело № С-285/12 по тълкуването на чл. 15, б. "в" от директива 2004/83/ЕО, които се преценяват във връзка с прилагане единствено на нормата на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, тъй като обстановката в Русия не може да се определи като въоръжен конфликт. С други думи, единствено поради

присъствието си на територията на държавата си на произход, чужденките не биха били изправени пред реален риск да станат обект на заплаха, релевантна за предоставяне на хуманитарен статут по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ.

Посочено е общо в оспореното решение, че за молителката Ю. С. липсват предпоставки за предоставяне на статут по чл. 8, ал. 9 и чл. 9, ал. 6 от ЗУБ, тъй като е посочила семейно положение - разведена, а също така не е посочила член от семейството ѝ да има предоставена закрила в Република България. Посочените от нея мотиви не биха могли да бъдат оценени и като хуманитарни с оглед предоставянето на статут по чл. 9, ал. 8 от ЗУБ.

Административният орган е извършил преценка за най-добрия интерес на детето в съответствие с разпоредбите на Закона за закрила на детето (ЗЗДет) въз основа на критериите, посочени в § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗЗДет. Органът се е позовал на Глава V, параграфи 52-79 от Общ коментар № 14 (2013) на Комитета по правата на детето върху Конвенцията на ООН за правата на детето относно най- добрия интерес на детето, публикуван през месец ноември 2014 г. от Детския фонд на ООН (У.), според който при оценката и определянето на най-добрите интереси на детето следва да се вземат предвид следните елементи: възгледите на детето, идентичността на детето, запазването на семейната среда и поддържането на взаимоотношенията, грижата за детето и неговата закрила и безопасност, наличието на уязвимо положение, правото на детето на здравеопазване и правото на детето на образование. С позоваване на Глава V, параграфи 80 и 81 от Общ коментар № 14 (2013) на Комитета по правата на детето е подчертал, че основната оценка на най-добрите интереси на детето е обща оценка на всички относими елементи на тези интереси, като тежестта на всеки от тях зависи от останалите. Посочил е, че надлежното съобразяване с най-добрите интереси на детето означава децата да имат достъп до културата и по възможност езика на страната и семейството, от които произхождат, както и възможност за достъп до информация относно биологичното им семейство, в съответствие с правните и професионалните норми в съответната страна. В тази връзка е приел за установено, че висшият интерес на детето е то да бъде възпитавано от майка си, за него да се полагат грижи на роден език и то да има възможност да израсне в културната среда на произход, като същото може да бъде извършено на руска територия, от която произхожда майка му. Именно в държавата му по произход детето би имало възможност да изгради традиционните социални, културни и езикови ценности и норми, където би имало достъп до образование и здравеопазване, както и възможност да се ползва в максимална степен от гражданските си права. В случая не се откривали обективни възпрепятстващи пречки за завръщане на майката и детето в държавата им по произход - Р. федерация, където майката да продължи да се грижи за детето си. Обсъдено е, че заявеното от чужденката, че разполага с жилище единствено в [населено място], не означава че тя не може да си намери такова в друга част на Р. федерация, въпреки посочените ограничения върху движението в и от региона на Б..

В допълнение органът е посочил, че правото на детето на живот в семейството е защитено по Конвенцията (член 16), като предотвратяването на разделянето на семейството и запазването на неговото единство са важни съставни части от системата за закрила на детето и се основават на правото, предвидено в член 9, параграф 1 от Конвенцията за закрила на детето, което изисква „детето да не бъде разделяно от родителите си против тяхната воля, освен когато [...] такова разделяне е

необходимо за най-добрите интереси на детето". Освен това детето, което е отделено от единия или от двамата си родители, имало право „да поддържа лични отношения и пряк контакт с двамата си родители редовно освен ако това противоречи на най-добрите интереси на детето" (член 9, параграф 3). Към подобно отделяне следвало да се прибегва единствено като крайна мярка, например когато детето е застрашено от вреда или ако това е необходимо по други причини.

В заключение се приема в решението, че при оценка на висшия интерес на детето в случая следва да се съобрази сериозното и изключително тежко влияние, което разделянето с неговата майка би имало в случай на постановяване на различни актове по отношение на различните членове на семейството. В конкретния случай висшият интерес на детето по отношение на С. С. е да продължи да живее в семейна среда заедно с майка си в държавата им по произход - Р. федерация.

Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Оспореното решение е връчено на на 15.11.2023 г. Жалбата е подадена чрез административния орган на 28.11.2023 г. - в срока по чл.84, ал.3 от ЗУБ, от надлежна страна по смисъла на чл.147, ал.1 АПК и срещу подлежащ на оспорване акт съгласно чл.84, ал.3 ЗУБ, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е частично основателна.

При служебната проверка по чл.168 АПК съдът намира, че оспореният акт е издаден от компетентен административен орган по чл.75, ал.1, вр. чл.48, ал.1, т.1 ЗУБ и в установената форма. Производство по чл.68, ал.1, т.1 ЗУБ е образувано във връзка с подадена от Ю. С., лично и за малолетното си дете С. С., първа молба за закрила рег. № УП-22003 от 21.12.2023 г. На проведеното интервю на молителките е предоставена възможност за посочване на причините, поради които са напуснали и не желаят да се завърнат в страната си на произход.

В хода на административното производство и съгласно чл.15, ал.1- ал.6 от ЗЗДет е уведомена Дирекция за социално подпомагане – В. и на малолетното дете е определен социален работник, който да присъства по време на интервюто с него. Предоставен е доклад рег. № УП-22003 от 18.01.2024 г. на директора на ДСП – В., според който и след проведени срещи и разговори, е установено, че детето учи в училище в [населено място] и се справя добре с учебния материал. Посочено е, че детето не поддържа контакти с биологичния си баща. При разговора, г-жа С. е заявила желанието си да се установи трайно в Република България, а единствената ѝ възможност да се завърне в Русия било в [населено място], който бил в близост до границата с У. и засегнат от войната. В заключение е посочено в доклада, че детето се отглежда от своята майка на територията на Република България. Майката полага усилия да задоволи неговите потребности и разполага с финансови възможности за покриване на нуждите им.

Въз основа на изложеното съдът приема, че липсват данни за допуснати съществени процесуални нарушения – такива, които съществено са накърнили правото на защита на кандидатите за закрила или ако не бяха допуснати, органът би постановил решение в противен смисъл. Изложеното определя спора като материалноправен относно наличие на основания за предоставяне на международна закрила по чл.8, ал.1 и чл.9, ал.1 ЗУБ въз основа на елементите от личната бежанска история на молителите, обсъдени съобразно актуалната ситуация в страната им на произход.

Административният орган е изследвал всички основания за преследване по

причините, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ – основателни опасения от преследване по причини на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, във връзка с легалното определение за преследване по чл.8, ал.4 ЗУБ - нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повторяемост, както и липсата на конкретни действия на преследване по примерното изброяване на чл.8, ал.5 ЗУБ. Въз основа на наведената от молителките бежанска история правилно и обосновано решаващият орган е приел, че по отношение на тях не се установяват основателни опасения от преследване по причините, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ, не са извършени конкретни, лични действия на преследване по смисъла на чл.8, ал.4 ЗУБ и на неизчерпателното изброяване по чл.8, ал.5 ЗУБ.

Административният орган правилно е приел, че молителите не са изложили твърдения, че са били подложени на реална опасност от тежки посегателства като смъртно наказание или екзекуция, нито са били принудени да напуснат страната си на произход поради реална опасност от изтезание, нечовешко или унизително отнасяне, или наказание, по смисъла на чл.9, ал.1, т.1 и т.2 от ЗУБ.

Въз основа на информацията за страната на произход, предоставена със Справки вх. № ЦУ-780/06.06.2023 г. и с вх. № ЦУ- 1239/21.08.2023 г. на Дирекция "Международна дейност" на ДАБ-МС административният орган правилно и обосновано е приел, че не се установяват и разширенията, дадени в тълкувателно решение на Съда на Европейските общности (СЕО) от 17 февруари 2009 г. по дело № C-465/07 и тълкувателно решение на Съда на Европейския съюз (СЕС) от 30.01.2014 г. по дело № C-285/12 по тълкуването на чл. 15, б. "в" от директива 2004/83/ЕО, във връзка с приложението на чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ - поради тежки заплахи срещу живота или личността на гражданско лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт. Не се установяват общодостъпни източници, съдържащи информация, че актуалната обстановка в Русия следва да се определи като въоръжен конфликт.

Неправилни и необосновани са изводите на административния орган по приложението на чл.9, ал.8 от ЗУБ, както и преценката му относно висшия интерес на малолетното дете С. С..

Съгласно чл.4, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС държавите-членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Тези елементи се състоят от декларации на молителя и от всички документи, с които разполага молителят, за своята възраст, минало, включително и за свързаните с него роднини, самоличност, гражданство(а), държава(и), както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходни молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за пътуване, както и причини за подаване на молба за международна закрила (чл.4, пар.2 от Директива 2011/95/ЕС). В тази връзка съдът съобразява, че в регистрационния лист при подаване на молбата за закрила Ю. С. е посочила, че майка ѝ и брат ѝ живеят в [населено място], Б.

област, където е живяла и самата тя, докато е придобила висше юридическо образование. Тези обстоятелства са потвърдени от двете кандидатки и по време на проведените с тях интервюта. С оглед заявяване на това обстоятелство в първия възможен момент и безпротиворечивото му поддържа в хода на административното производство, съдът приема, че единствените роднини, с които молителките поддържат връзка, живеят в [населено място], Б. област.

Относно актуалната обстановка в [населено място] съдът кредитира представена от ответника Справка вх. № МД-02-106 от 26.11.2024 г. на Дирекция "Международна дейност" на ДАБ-МС. От същата се установява, че градът се намира само на 40 км от украинската граница и служи като база за руската инвазия от м. февруари 2022 г. насам, което го прави цел за украински контраатаки. Градът многократно е поразяван от артилерийски обстрели и удари с дроне, чиято интензивност се е увеличила според жителите му. Според местния руски губернатор на Б. - В. Г., повече от 200 жители на региона са загинали в резултат на военни действия от 2022 г. до края на м. юли 2024 г. Повече от хиляда други са ранени, включително десетки деца, редица от които са претърпели ампутации, допълва той. Доклад, цитиран от „Washington P.“, за който се предполага, че е изтекъл от украинското разузнаване, твърди, че през 12-те месеца предхождащи м. април 2024 г., руските военни самолети случайно сами са пуснали 38 бомби върху района на Б., което води до десетки смъртни случаи. Губернаторът Г. обявява, че в 14 гранични села и градове ще бъде въведено ограничение за влизане от края на м. юли 2024 г., което на практика създава буферна зона на руска територия. Около 2500 селяни, живеещи покрай огневата линия, са евакуирани и настанени на друго място в района на Б. или З. Русия, като някои деца са изпратени в летни лагери. Много жители на Б. също напускат града, особено семейства с малки деца. Министерството на извънредните ситуации на Русия обявява извънредна ситуация на федерално ниво в Б. област, която граничи с К., заяви на 14 август 2024 г. министър А. К.. „Ситуацията в региона остава сложна и напрегната. В резултат на терористичните атаки на украински въоръжени групи в Б. област са повредени жилищни сгради и инфраструктурни съоръжения, има загинали и ранени граждани“, пояснява той. Руското министерство на отбраната съобщава на 20 ноември 2024 г., че са прихванати 44 дрона, изстреляни от въоръжените сили на У. през нощта, включително три над района на Б..

Въз основа на визираната официална информация относно [населено място], Р. федерация, съдът намира за напълно обосновани страховете на кандидатките за евентуалното им връщане в този град.

Следва да се даде вяра на информацията в Справка вх. № МД-02-106 от 26.11.2024 г. на Дирекция "Международна дейност" на ДАБ-МС, че регистрацията на пребиваване в Руската федерация е задължителна. Руските граждани трябва да регистрират постоянното си пребиваване в рамките на 7 дни, временното пребиваване трябва да бъде регистрирано след престой на едно и също място повече от 90 дни.

Законът на Руската федерация „За правото на гражданите на Руската федерация на свобода на движение, избор на място за престой и пребиваване

в рамките на Руската федерация“ от 25 юни 1993 г. (N 5242-1) е нормативният документ, съгласно който се извършва адресна регистрация.

Съгласно чл. 5 от Закона, регистрацията на гражданин на Руската федерация по местопребиваване се извършва в срок не по-дълъг от 90 дни от датата на пристигането на гражданина в жилищното помещение. Регистрацията по местопребиваване се извършва без премахване на гражданина от регистрацията по местоживеене. Гражданин на Руската федерация има право да не се регистрира по местопребиваване в жилищно помещение, ако жилищното помещение, в което е регистриран по местоживеене, се намира в същото или друго населено място на същия субект на Руската федерация. С аргумент от противното от последната разпоредба, съдът приема, че за регистрация по местопребиваване е необходимо да се притежава или наеме жилищно помещение, на чийто адрес да се извърши тази регистрация. В идентичен смисъл за наличие на затруднение за извършване на подобна адресна регистрация са доводите на жалбоподателките, чрез адв. Л., в писмена защита от 28.11.2024 г.

В потвърждение на визираните затруднения е и разпоредбата на чл. 6 от Закона (регистрация на гражданин на Руската федерация по местоживеене), според която „Гражданин на Руската федерация (с изключение на случая, предвиден в чл. 6.1 от този закон), който е променил местоживеенето си, е длъжен не по-късно от седем дни от датата на пристигането си на новото си местоживеене, да се свърже с лицето, отговорно за получаването и предаването на документи за регистрация и deregистрация на граждани на Руската федерация до регистрационните органи по мястото на престой и по местоживеене в Руската федерация, както и в случаите, предвидени в този закон и правилата за регистрация и deregистрация на граждани на Руската федерация по местопребиваване и при местоживеене в Руската федерация, директно до регистриращия орган със заявление по установения образец. В този случай се представя:

- паспорт или друг еквивалентен документ, идентифициращ гражданина;
- документ, който в съответствие с жилищното законодателство на Руската федерация е основание за преместване в жилищно помещение.

Посочени са документите за жилищно помещение: договор за социално наемане, договор за наем на жилищни помещения на държавен или общински жилищен фонд, държавно регистрирано споразумение или друг документ, изразяващ съдържанието на сделка с недвижим имот, удостоверение за права на държавна регистрация или друг документ.

Съвкупната преценка на декларациите на кандидатката Ю. С. и официалната, актуална информация относно страната на произход и конкретно [населено място], придават достоверност на твърденията ѝ за обосноваване на страх при евентуално връщане в града, където живеят единствените ѝ роднини – майка и брат.

Нещо повече, справка вх. № ЦУ-1239 от 21.08.2023 г. на дирекция „Международна дейност“ на ДАБ съдържа информация за въведени ограничения на свободата на движение в южните руски региони, сред които и Б. (л.41). Ето защо, макар и хипотетично възможно, установяването на кандидатките в друго населено място в страната на произход, освен свързано

със значителни трудности за тях (в нарушение на чл.8, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС – от кандидата може основателно да се очаква да се установи там), би било и в нарушение на висшите интереси на детето С. С..

В оспореното решение е обсъден висшият интерес на детето по смисъла на чл.6а от ЗУБ, но съдът приема, че това е сторено в нарушение на чл.75, ал.2 от ЗУБ поради несъобразяване на всички относими факти и декларации, свързани с личното положение на малолетната молителка. Няма спор по делото, че кандидатките пребивават трайно на територията на Република България, считано от 2018 г. С. С. е посещавала училище единствено в страната ни, което логично обяснява перфектното говоримо и писмено владение на езика, респ. затруднения при използване на руски език. Житейски логични са опасенията на детето, че в Русия няма да може да посещава училище, няма приятелска среда, а трябва „да започне всичко отначало“. Изготвен в хода на административното производство социален доклад рег. № УП-22003 от 18.01.2023 г. на ДСП В. (л.93-94) потвърждава елементите от бежанската история на кандидатките. Детето не поддържа контакт с биологичния си баща, което обстоятелство се потвърждава от акта му за раждане (л.114), в който не е вписан баща. Детето говори български език и се справя добре с учебния материал. Изготвен за целите на съдебното производство доклад изх.№ ПР/Д-В/1239-002 от 08.01.2024 г. на ДСП Б. (л.126) свидетелства, че детето се справя отлично с учебния материал, редовно посещава учебни мероприятия и няма проблеми с поведението и дисциплината в училище. В извънучебно време рисува, излиза на разходка с приятели, посещава театрална група в училище. При проведена среща с детето социалният работник установил, че детето е спокойно и общува с лекота, говори отлично български език. Детето няма познати в Русия, с които да поддържа контакти и не желае да се върне там, защото ще ѝ липсва приятелския кръг. Детето се страхува от войната, която се води в У., а населеното място, където живее баба ѝ се намира в близост до У.. Споделя, че се чувства добре в България и желае да остане в страната ни –тук имала изграден приятелски кръг, среда и училище. Детето твърди, че се чувства българка, съзнателният ѝ живот е преминал в България, където се чувства у дома.

Тези обстоятелства малолетната кандидатка потвърждава и пред съда, при поясненията, дадени от нея в о.с.з. на 27.11.2024 г.: „Бих искала да живея в България, тъй като я виждам като своя родина. Тук са всичките ми приятели и познати. В Русия не познавам никого. Не знам дори дали баба ми е жива“. По твърдения на Ю. С. през лятото на 2024 г. загубили връзка с майка ѝ в [населено място].

"Най-добрият интерес на детето" е дефиниран в пар.1, т.5 от ДР на ЗЗДет и изисква преценка на:

- а) желанията и чувствата на детето;
- б) физическите, психическите и емоционалните потребности на детето;
- в) възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето;
- г) опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена;
- д) способността на родителите да се грижат за детето;

е) последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата;

ж) други обстоятелства, имащи отношение към детето.

Специфичната ситуация, в която се намира малолетното дете С. С. сочи, че нейното съзнателно развитие, вкл. изцяло посещение на училище, със свързаното с това създаване на приятелски и социален кръг, са протекли в България. Детето е психически узряло, за да заяви желание по смисъла на пар.1, т.5, б. „а“ от ДР на ЗЗДет да живее и се развива в България, респ. осъзнато чувство към страната ни като към родина. Безспорно е, че единствено майката полага грижи за него. В нарушение на пар.1, т.5, б. „е“ от ДР на ЗЗДет в оспореното решение не са обсъдени последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата, т.е. при евентуално негово връщане в страната на произход. От една страна, това би се случило в [населено място], където е единствената възможност за адресна регистрация по пребиваване. От друга страна, не са обсъдени доводите на детето, че в Русия няма приятелски и социален кръг, не познава никого и житейски логично и реално, в страната си то би било принудено „да започне отначало“. Единствените доводи на административния орган са свързани с това, че висшия интерес на детето изисквал да не бъде прекъсвана връзката с майка му, *което е безспорно*, но при преценка апо пар.1, т.5 от ДР на ЗЗдет не са взети предвид редица относими обстоятелства, което прави тази преценка и крайният ѝ извод материалноправно незаконосъобразни.

Съгласно Глава V, параграфи 52-79 от Общ коментар №14 (2013) на Комитета по правата на детето върху Конвенцията на ООН за правата на детето относно най-добрия интерес на детето, публикуван през месец ноември 2014 г. от Детския фонд на ООН (У.), при оценката и определянето на най-добрите интереси на детето следва да се вземат следните елементи: *възгледите на детето, идентичността на детето, запазването на семейната среда и поддържането на взаимоотношенията, грижата за детето и неговата закрила и безопасност, наличието на уязвимо положение, правото на детето на здравеопазване и образование*. Съгласно Глава V, параграфи 80 и 81 от Общ коментар №14 (2013) на Комитета по правата на детето върху Конвенцията на ООН за правата на детето следва да се подчертае, че основната оценка на най-добрите интереси на детето е *обща оценка на всички относими* елементи на тези интереси, като тежестта на всеки от тях зависи от останалите.

В. документ на международното право също налага съвкупна преценка на всички относими елементи, което в случая не е сторено. Както се посочи, в случая не са съобразени личните възгледи на детето, фактът, че същото не поддържа контакти в Русия, не владее писмено руски език, което би пречатвало по-нататъшното му образование, всичките му приятели и познати се намират в България, а семейната му среда се състои единствено от неговата майка. Съвкупната преценка на така установените факти и обстоятелства по отношение на малолетното дете С. С. навеждат на категоричен и несъмнен извод, че нейният най-висш интерес по смисъла на чл.6а от ЗУБ е да продължи да расте и да се развива в България, което е съобразено с нейните желания и възгледи и с най-добрата възможност да се

осигури правото му на образование.

По изложените съображения и като е достигнал до противен правен извод, административният орган е постановил оспореното решение при неправилно приложение на закона – отменително основание по чл.146, т.4 от ЗУБ. Доколкото единствената семейна среда на С. С. се осигурява от нейната майка Ю. С. следва да се приеме, че е дължима отмяна на решението и по отношение на нея.

Решаващият състав на АССГ приема, че към случая на кандидатките е приложима разпоредбата на чл.9, ал.8 от ЗУБ, който урежда възможност за предоставяне на хуманитарен статут и по други причини от хуманитарен характер, както и поради причините, посочени в заключенията на Изпълнителния комитет на Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците.

Последователна и безпротиворечива е практиката на Върховния административен съд, че "под други причини от хуманитарен характер" по смисъла на чл. 9, ал. 8 ЗУБ се визират останалите случаи, различни от изрично предвидените в чл.9, ал.1 ЗУБ, въз основа на които може да се установи същата по интензивност реална опасност от тежки посегателства срещу личността на чужденеца при завръщането му в държавата по произход. Макар и неназовани, тези причини обаче следва да са такива, че да разкриват реален риск от посегателства върху личността на чужденеца при завръщането му в страната на произход.

В конкретния случай и с оглед евентуално завръщане на кандидатките в [населено място] съдът приема за изпълнено изискването за наличие реална опасност от тежки посегателства срещу тях при завръщането им в държавата по произход.

Преглед на националната практика на ВАС по чл.9, ал.8 от ЗУБ разкрива примери на приложението ѝ в случаи с изцяло хуманитарна насоченост, които на пръв поглед не разкриват реален риск от посегателства върху личността на чужденеца при евентуалното му завръщане в страната на произход:

1. Решение № 3970 от 26.04.2022 г. по адм. д. № 374/2022 г., IV отд. на ВАС: Съдът е приел, че административният орган не е извършил необходимата преценка за наличието на други хуманитарни причини по смисъла на чл. 9, ал. 8 ЗУБ. Съдът е установил, че чужденката е във *влошено физическо и психическо състояние, предизвикано от упражненото върху нея продължително във времето насилие, с участието и на бившия ѝ съпруг, който е и баща на детето ѝ*. Приел е, че това физическо и сексуално насилие е дало трайно отражение върху нейното състояние, което било видно от личното изслушване на жената, и се е позовал на заключенията на работилите с чужденката специалисти - лекар психиатър и психолози. Подобна преценка за приложение на чл.9, ал.8 от ЗУБ налагали *и интересите на детето*.

2. Решение № 10555 от 21.11.2022 г. по адм. д. № 3815/2022 г., IV отд. на ВАС: В обобщение на всичко изложено до тук и като *прецени висшия интерес на малолетните деца* през призмата на фактическата установеност по делото съобразно приложимата международна, европейска и национална нормативна уредба, регламентирана по-специално в чл. 6а ЗУБ, съставът приема, че

най-добрият интерес на търсещите закрила деца предполага молбата им за получаване на закрила да бъде уважена при условията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ, като им бъде предоставен хуманитарен статут. Висшият интерес на двете малолетни лица предполага още те да не бъдат разделяни от тяхната майка, *на която също при условията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ са налице предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут.*

В това решение ВАС е намерил основание за предоставяне на хуманитарен статут по отношение на малолетните деца и тяхната майка, мотивирано единствено с висшия интерес на децата.

3. Решение № 936 от 17.02.2021 г. по адм. д. № 9176/2018 г. на Административен съд – София град, оставено в сила с Решение № 7724 от 29.06.2021 г. по адм. д. № 4139/2021 г., IV отд. на ВАС: Преценката за наличието в случая на предпоставките по чл. 9 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут следва да бъде извършена и при отчитане на обстоятелството, че заявителите по молбата за закрила са и *децата Е. П. и М. С. Децата принадлежат към уязвима група със специфични нужди по смисъла на Директива 2013/33/ЕС от 26 юли 2013 година за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила. Административният орган не е обсъдил тяхното положение и последиците за тях при евентуално връщане в страната им по произход. Данните за здравословното състояние на детето, мнението на социалните работници и съдържащата се в справката на дирекция "Международна дейност" на ДАБ при МС информация за засягане на правата на рускоговорящите граждани в К. обуславят необходимостта от преценка за наличието на други хуманитарни причини по смисъла на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут на жалбоподателката и децата ѝ.*

4. Решение № 7742 от 29.06.2021 г. по адм. д. № 5201/2021 г., IV отд. на ВАС: С обжалваното решение е отменено решение на председателя на ДАБ при МС и е върната административната преписка за ново произнасяне, по молбите за международна закрила на Б. И. А., лично и в качеството и на законен представител на малолетните си деца: Г. Т. С., Д. Т. С., Б. Т. С., Х. Т. С., Р. Т. С. и Д. Т. С.. Съдът е преценил, че по отношение на член от семейството - Г. Т. С., е доказано *наличието на основание по чл. 9, ал. 8 ЗУБ по медицински причини.* Приел е, че административният орган не се е произнесъл в съответствие с изискванията на Директива 2011/95/ЕО, а именно: *запазване целостта на семейството и висшите интереси на малолетните деца.* От тук е изведено заключение, че при преценка на основанията за предоставяне на такава закрила от първостепенно значение е "висшият интерес на детето", като е акцентирано на обстоятелството, че в административния акт не са преценени потенциалните рискове при връщането на непълнолетните лица в страната по произход. Законосъобразен е изводът на съда, че административният орган не е обсъдил относимите факти и обстоятелства, съобразно изискванията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ. От доказателствата по делото не може да се формира правно заключение, че висшият интерес на децата, зачитане на правата на човека и на човешкото им достойнство ще бъдат съхранени при тяхното връщане в [населено място].

5. Решение № 7355 от 05.07.2023 г. по адм. д. № 2596/2023 г., IV отд. на ВАС: Кандидатката е посочила, че е напуснала Русия заедно с дъщеря си, тъй като била несъгласна с политика на П. и открито изразявала недоволството си срещу неговото управление, а след започване на войната с У. всеки, който е против официалните власти, можело да се озове в затвора. И. Ю. Д. е посочила, че нейният баща, както и починалият през 2004 г. съпруг са били украинци и пълнолетният ѝ син от първия брак е получил украинско гражданство поради украинския си произход. Изложила е, че поради *заболяването на дъщеря ѝ от муковисцидоза*, същата се нуждаела от ежедневни медицински грижи и скъпи лекарства, които според жалбоподателката ще ѝ бъдат отказани, ако се върне в Русия, поради заявената вече от нея позиция на неодобрение спрямо руското правителство. Според ВАС, в конкретния случай административният орган е следвало да извърши преценка и относно наличието на хипотезата на чл. 9, ал. 8 ЗУБ, която разпоредба регламентира, че хуманитарен статут може да бъде предоставен и по други причини от хуманитарен характер. Акцентирано е на обстоятелството, че *както жалбоподателката, така и нейната дъщеря попадат в определението за уязвими лица*, по смисъла на чл. 20, т. 3 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, което обаче не е отчетено от издателя на процесния административен акт.

В обобщение съдът приема, че съвкупната преценка на личните обстоятелства относно кандидатките и страната им на произход по смисъла на чл.75, ал.2 от ЗУБ навежда на категоричен и несъмнен извод за приложение на чл.9, ал.8 от ЗУБ.

По изложените съображения съдът приема, че е дължима отмяна на оспореното решение в частта, с която е отказано предоставяне на хуманитарен статут на кандидатките на основание чл.9, ал.8 от ЗУБ и връщане на делото като преписка на административния орган с указания за предоставяне на този вид закрила.

Мотивиран от горното, Административен съд София-град, Първо отделение, 69-ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Ю. С., ЛНЧ [ЕГН], гражданка на Руската федерация, [дата на раждане] в [населено място], Р. федерация, действаща лично и като майка и законен представител на С. С., [дата на раждане], ЛНЧ [ЕГН], двете със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 1, кантора 1 и 2, чрез адв. Т. Л., **Решение № 17002 от 08.11.2023 г. на председателя на ДАБ при МС, в частта**, с която им е отказано предоставяне на хуманитарен статут, поради липса на предпоставките по чл. 9, ал.8, вр. чл. 75, ал.1, т. 4 от ЗУБ.

ВРЪЩА делото като преписка **в тази част** на компетентния орган при ДАБ –

МС за ново разглеждане и произнасяне по молба за предоставяне на международна закрила с рег. № УП-22003 от 21.12.2022 г. при съобразяване със задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на решението.

ОТХВЪРЛЯ оспорването в останалата част.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 дневен срок от съобщението му до страните чрез Административен съд София – град пред Върховен административен съд на Република България.

СЪДИЯ: